

Το λιμενοβιομηχανικό τοπίο της Ελευσίνας

Το τοπίο στη λογοτεχνία

Jacques Lacarrière, *Το Ελληνικό Καλοκαίρι*, (μετάφραση: Ιωάννα Δ. Χατζηνικολή), Εκδόσεις Χατζηνικολή, Αθήνα 1980.

«...Εκείνο το πρωινό, κάνοντας τον περίπατό μου στο σε μεγάλο βαθμό άχρηστο λιμάνι (ένα σκουριασμένο φορτηγό μισό καταποντισμένο, λερωμένες βάρκες αγκυροβολημένες, μια κηλιδωμένη θάλασσα) μίλησα με ψαράδες, με κατοίκους, και έφυγα με μια περίεργη αίσθηση αισιοδοξίας. Γιατί παντού βρήκα ανθρώπους με επίγνωση της κατάστασης, αποφασισμένους ν' αγωνιστούν, να μην εγκαταλείψουν την Ελευσίνα και να ζήσουν με αξιοπρέπεια σε αυτήν. Διαδηλώσεις, προκηρύξεις, συγκεντρώσεις, δεν έπαψαν εδώ όλο το καλοκαίρι, με το σύνθημα η *Ελευσίνα θέλει να ζήσει*. Εδώ όπου γεννήθηκε η πιο αρχαία γνώση και η πιο παλιά μύηση, εδώ, σ' αυτόν τον τόπο που έγινε σήμερα ένα από τα πιο κρίσιμα σημεία της χώρας, μπορεί να γεννηθεί μια νέα σοφία, προσαρμοσμένη στο σημερινό κόσμο. Όχι εκείνη που απορρίπτει ή δέχεται χωρίς όρους το παρελθόν, ή το παρόν. Μα εκείνη που θα ξέρει πώς να εποπτεύσει το μέλλον διατηρώντας με κρίση το παρόν.

[...]

Το 1982 ξαναγύρισα στην Ελευσίνα. Τριάντα δύο χρόνια για να απογυμνωθεί ένας τόπος από τη μνήμη του. τα εργοστάσια έχουν πολλαπλασιαστεί καθώς και τα διυλιστήρια, τα ναυπηγεία, οι καπνιές, τα μιάσματα, οι κηλίδες του πετρελαίου κάτω στη θάλασσα.

Η Ελευσίνα σήμερα είναι παντού αυτές οι επιγραφές που λένε:

ΘΑΛΑΣΣΑ ΑΠΑΓΟΡΕΥΜΕΝΗ

Η Ελευσίνα σήμερα είναι τάνκερ, δοκάρια, σιδηρικά νεκρά, κάργκο που ψυχορραγούν, νεκροταφείο για στραγγαλισμένες γοργόνες, θαμμένες μέσα στο μαζούτ νηρηίδες.

Αλλά είναι επίσης: η ελπίδα αυτών που θέλουν πάση θυσία να ζήσουν εκεί τη μάχη των αυτοχθόνων ενάντια στα τέρατα της θάλασσας, τον αγώνα των Άοπλων που αφηφούν τους Εφοπλιστές.

Στην Ελευσίνα είδα μια γυναίκα να ποτίζει στο μπαλκόνι της μπουκαμβίλιες και να εξορκίζει το μέλλον.

Είδα λουλούδια να βλασταίνουν πάνω στις στείρες μέρες. Στην Ελευσίνα είδα τη μάχη του αληθινού μέλλοντος ενάντια στο κάλπικο παρόν.»

Ο εφιάλτης της Περσεφόνης, Στίχοι: **Νίκος Γκάτσος**, Μουσική: **Μάνος Χατζιδάκις**.

Εκεί που φύτρωνε φλισκούνι κι άγρια μέντα
κι έβγαζε η γη το πρώτο της κυκλάμινο
τώρα χωριάτες παζαρεύουν τα σιμέντα
και τα πουλιά πέφτουν νεκρά στην υψικάμινο.

Κοιμήσου Περσεφόνη
στην αγκαλιά της γης
στον κόσμο το μπαλκόνι
ποτέ μην ξαναβγείς.

Εκεί που σμίγανε τα χέρια τους οι μύστες
ευλαβικά πριν μπουν στο θυσιαστήριο
τώρα πετάνε αποτσίγαρο οι τουρίστες
και το καινούργιο πάν να δουν διυλιστήριο.

Κοιμήσου Περσεφόνη
στην αγκαλιά της γης
στον κόσμο το μπαλκόνι
ποτέ μην ξαναβγείς.

Εκεί που η θάλασσα γινόταν ευλογία
κι ήταν ευχή του κάμπου τα βελάσματα
τώρα καμιόνια κουβαλάν στα ναυπηγεία
άδεια κορμιά σιδερικά παιδιά κι ελάσματα.

Κοιμήσου Περσεφόνη
στην αγκαλιά της γης
στον κόσμο το μπαλκόνι
ποτέ μην ξαναβγείς.